

Jugoslovanski in turški zunanji minister govorita o nalogah balkanskega posveta v Belgradu

Turški zunanji minister ter predsednik grške vlade bosta danes dopotovala v Belgrad

Carigrad, 1. febr. m. Današnji »Tan« prinaša izjavo, ki jo je dal jugoslovanski zunanji minister Cincar-Marković njegovemu belgradskemu dopisniku. Minister Marković je v tej izjavi poudaril:

»Srečen sem, da se bom ob konferenci sveta Balkanske zveze znova sešel z zunanjim ministrom turške republike, odličnim državljanom Saradzogluom ter z ostalimi zastopniki prijateljskih držav, članic Balkanske zveze. Prepričan sem, da se bo na tem sestanku znova močno manifestiralo prijateljstvo in sloga, ki družijo države Balkanske zveze. Njihova skupna naloga bo ohranitev miru na Balkanu in varovanje splošnih balkanskih koristi. Prepričan sem, da se bodo dosedanj priprave odražali v Turčiji in ostalih sosednjih in prijateljskih državah na Balkanu tudi v bodoče lepo razvijali.

Carigrad, 1. februarja. m. Turški zunanji minister Saradzoglu, ki je včeraj prispel iz Ankare v Carigrad, je sredi nadaljeval pot proti Belgradu. Na postaji so ga s spoštovanjem sprejeli zunanji ministri vseh civilnih in vojaških oblasti, jugoslovanski konzul Hadži Gjorgjevič in konzuli ostalih balkanskih držav. Pred svojim odhodom iz Carigrada je Saradzoglu sprejel domače in tuje častnike ter jim dal nasledejočo izjavo:

»Odhajam v Belgrad na običajni letni sestanek Balkanske zveze. Razgovori z zunanjimi

ministri prijateljskih in zaveznih držav ter izmenjava misli o vprašanjih, ki zanimajo naše vlade in naše narode, so vedno rodili srečne uspehe. Balkanska vzajemnost, katere vrednost je bila priznana v mirni dobi, in danes, ko je vojna ali vojna nevarnost v naši sosesčini, bo — o tem sem trdno prepričan — po tem sestanku še okrepjena. Ohraniti nevtiralnost ali biti izven vojne, pomeni izdati vse potrebne ukrepe, da bi se vojna preprečila, da bi vojni požar ne zajel strehe naše hiše. Samo s takšnimi ukrepi se lahko reši mir. Naša politika je bila vedno jasna in določna; mi nimamo nobenih aktivnih obveznosti in jih tudi ne bomo imeli. Naše sedanje obveze so v vsem določne, jasne in precizne kakor meje naše države. Če nas nihče ne bo napadel in če se ne bo pripetila dogodka, ki bi nas prisilili, da izpolnimo svoje obveznosti, smo odločeni do konca hoditi po poti miru, ki smo si jo izbrali. Da bi nas nihče ne napadel in da bi preprečili dogodke, ki bi nas prisilili k izpolnitvi naših obveznosti, bomo tudi v bodoče budno pazili ter ne bom zamudil nobene politične prilike zato.

Belgrad, 1. februarja. m. Jugoslovanska prestolnica bo danes najpripravnije pozdravila v svoji sredi zastopnika Grčije in Turčije, predsednika grške vlade Metaxasa in turškega zunanjega ministra

Saradzogluja, ki se bosta pripeljala na zasedanje stalnega sveta Balkanske zveze. Tokratni predsednik stalnega sveta BZ, romunski zunanji minister Gafencu, bo došel v Belgrad jutri zjutraj.

V turškem zastopstvu so: zunanji minister Šukri Saradzoglu, načelnik političnega oddelka Čevad Erkin, šef balkanskega oddelka Rešad Erhan in kabinetni šef Zeki Polar; romunsko zastopstvo sestavljajo zunanji minister Grigorij Gafencu, njegov pomočnik Aleksander Krečunu in kabinetni šef Ciciu-Pop ter kabinetni šef Popescu. V grškem zastopstvu so predsednik vlade Metaxas, ravnatelj političnega oddelka in opolnomočeni minister Leon Malasx, ravnatelj oddelka za študije in opolnomočeni minister Papadakis, ravnatelj balkanskega oddelka Grafoz, ravnatelj v kabinetu predsedništvu vlade Andrusis in pribojnik ministrskega predsednika polkovnik Nobelis.

Jugoslovansko zastopstvo pa je sestavljeno takole: zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković, njegov pomočnik Miloje Smiljanović, načelnik političnega oddelka Petrovič, pomočnik načelnika političnega oddelka Ilija Milikič, šef balkanskega oddelka Jakob Ljotić, svetnik zunanjega ministrstva dr. Stojan Gavrilović in kabinetni šef Vukašin Šečerovič.

Uradna bolgarska izjava ob začetku posveta v Belgradu: Rešitev spornih vprašanj na Balkanu - pogoj za vstop Bolgarije v Balkansko zvezo

Sofija, 1. februarja. Zastopniku agencije Stefani je bilo na odločujočem mestu stališče Bolgarije v zvezi z belgradsko sejo stalnega sveta Balkanskega sporazuma poudarjeno tole:

Bolgarija bo nadaljevala s svojo politiko miru ter se pri tem držala stroge nevtiralnosti v sedanjem evropskem spopadu. Bolgarija ne odstopi od svojih narodnih zahtev, toda je navzlic temu pripravljena sodelovati s svojimi sosedmi. Bolgarija ne namerava pristopiti k balkanskemu sporazumu, dokler države, ki mu pripadajo, ne sklenejo, da se zadovoljijo rešitvi vsa sporna vprašanja med balkanskimi državami. Bolgarija meni, da bi rešitev teh vprašanj mnogo pripomogla za ohranitev miru in nevtiralnosti

na jugovzhodu Evrope. Bolgarija stremi, da svoje mednarodne odnose čim bolj razvije z vsemi državami na osnovi popolne enakopravnosti.

Rim, 1. februarja. o. O sestanku Balkanske zveze v Belgradu sodojo v italijanskih vladnih krogih, da ne bo prinesel nobenih presenetljivih eklepov. Razpravljali bodo tam zlasti o tem, da so vse štiri članice Balkanske zveze trdno odločene braniti svojo nevtiralnost in o korakih, ki so za to potrebni. Poudarili bodo vzajemnost vseh balkanskih narodov v tem pogledu ter podčrtali željo po pomirjenju med sosednjimi balkanskimi državami, seveda na podlagi medsebojnega popuščanja.

Obračun o sovjetskem napadu na Fince:

V dveh mesecih vojne na Finskem so Sovjeti izgubili 250.000 mož

Helsinki, 1. febr. o. Finski listi prinašajo obračun o drugem mesecu neenakega boja s Sovjeti. Najpomembnejši dogodek prvega meseca vojne je bilo popolno uničenje 163. sovjetske divizije, pri čemer so dobili Fini v roke pomembne vojni plen. V januarju je prišlo do obkolitve 44. divizije pri Suomisalmiju, nakar so morali Sovjeti pobežniti na lastno ozemlje. Vsi napadi v pokrajini Petsamo in na severu od Ladoškega jezera so bili januarja odbiti in je sovražnik izgubil ogromno ljudi, konj in materiala. Najpomembnejši dogodek konec januarja je bil v tem, da se je sovjetska vojska morala začeti zapirati v järke in odnehati z napadi. Zato se je skušala maščevati z letalskim delovanjem. Ker rdeči letalci niso mogli škoditi finski vojaškim objektom, so začeli napadati civiliste. Navzlic vsemu pa je finsko proletoletsko topništvo in finsko lovsko letalstvo januarja uničilo 156 rdečih bombnikov, s čimer je celotno število sestreljenih sovjetskih letal naraslo na 287. Sovjetski letalski napadi na finsko civilno prebivalstvo pa so povzročili neomajen sklep vsega finskega ljudstva, da se bo bojevalo do uničenja.

Finski vojaški krogi sodojo po zanesljivih dokazih, da so sovjetske vojne izgube v dveh mesecih vojne znašale kakih 250.000 mož, ki so bili pobiti, zajeti ali pa so zaradi slabe obleke in lakote zmrznili.

Zadnja finska poročila pravijo:

Finska vojska je v ofenzivi pri Rastiju južno od Suomisalmija obkolila spet eno rdečo divizijo. Po divjih bojih, ki trajajo na tem delu bojišča, se zdi, da bodo Fini vso divizijo ujeli.

Snoči je bilo objavljeno uradno poročilo, da so finski letalci leteli nad otoki in pristanišči v finskem zalivu in da so prispeli 20 milj zahodno od Leningrada. Pri tej priliki so bombardirali večje število rdečih ladij, ki so obtičale v ledu.

Po vestih iz Kirkenesa so sovjetske čete včeraj s pomočjo letalstva napredovale na skrajnem severu pri Hejenjerviju. V Kirkenesu se je slišalo močno streljanje in eksplozije bomb. Rusi so se pozneje spet umaknili, tako da so ostali položaji nespremenjeni.

Moskva, 1. februarja. o. Glasilo sovjetske vojske »Krasnaja Zvezda« prinaša oster članek o neuspehih ruske vojske na finskih bojiščih in zahteva takojšnje ukrepe za odpravo vseh pomanjkljivosti. Po mnenju lista je treba ogledniške sovjetske oddelke izpolniti in ojačiti z večjimi oddelki smučarjev. Topništvo je treba oskrbeti z opazovalci, zakaj

drugače je nemogoče najti skrite postojanke finskih topov. Četam je treba dati častnike, ki jim bodo znali uliti bojevitost in jih tudi športno izuriti, da bo njihova odporna sila večja.

Zastopniki nemške in madžarske manjšine pri predsedniku vlade

Belgrad, 31. jan. n. Predsednik vlade, ki se je včeraj mudil v Novem Sadu ter se udeležil seje banovinskega odbora JRZ za donavsko banovino, je po končanem zborovanju imel razgovore z zastopniki madžarske in nemške narodne manjšine. Najprej je sprejel voditelja Madžarov v Jugoslaviji dr. Varagija, bivšega senatorja in odvetnika iz Petrovgrada, ki je prispel v Novi Sad s skupino uglednejših Madžarov. Nato je ministrski predsednik sprejel zastopnika nemške manjšine, bivšega poslanca Franca Hama in dr. Tischlerja.

Čez dan je imel predsednik vlade g. Dragiša Cvetković še več zasebnih obiskov, nakar se je snoči v rnil v Belgrad

Smrt pod vlakom

Grobelno, 31. januarja.

Na postaji Grobelno so bili ljudje snoči priče strašnega prizora. Pred očmi številnih gledalcev je šel v prostovoljno smrt mlad fant, čigar truplo so našli potem na tračnicah po odhodu rogaškega potniškega vlaka v Celje. Samomorilec se je pripeljal popoldne z vlakom na Grobelno. Postajal je potem po kolodvoru do odhoda rogaškega vlaka v Celje. Fanta so ljudje videli in jim je njegov obupen izraz v očeh vzbujal sum, da ne pripravlja nič dobrega. Čim pa se je začel vlak pomikati s postaje, je fant z veliko naglico skočil proti trupu, spotoma slekli suknjč ter ga vrغل od sebe, nato pa se je pri zadnjih vozovih vrغل na tir pod kolesa. Glavo je položil na tračnico, tako da ga je kolo gladko obglavilo ter se je glava potem zakotalila po tiru iz vojaške knjižnice, ki jo je imel v suknjču, se je ugotovilo, da je to 23letni Janez Javornik iz št. Vida pri Grobelnem. Baje je vzrok njegovega dejanja nesrečna ljubezen.

Špansko industrijsko odposlanstvo je včeraj dopotovalo v Genovo in bo obiskalo glavna italijanska industrijska ter pomorska središča. Po vesteh belgijskih listov je nemški poslanik pri sv. Stolici že v drugo protestiral zaradi poročil vatikanskega radia o preganjanju Cerkev v zasedenih poljskih pokrajinah

Vesti 1. februarja

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je imel včeraj govor o poteku dosedanje vojne na kopnem, na morju in v zraku ter ugotovil, da je angleška obramba kos svojim nalogam. Prav tako tudi vse angleško gospodarstvo, čigar proizvodnja je od začetka sedanje vojne silovito napredovala.

Japonska vlada je dala po agenciji Domei dolgo izjavo, v kateri pravi, da hoče z vsemi silami obnoviti mir v vzhodni Aziji ter z novo Kitajsko delati proti komunizmu, da pa ne misli omejevat pravic drugih držav na Kitajskem. V sedanji vojni hoče biti nevtiralna, a se ne bo dala z ničemer presenetiti.

Zunanjepolitični odbor ameriškega senata bo danes začel razpravljati o ameriški pomoči za Finsko. V Bruslju je včeraj odpotovalo 45 nemških žena in otrok, ki so jih izgnali iz Anglije.

Vrhovni poveljnik rdeče vojske Vorosilov je izdal po končanem nadzorovanju čet na finskem bojišču poslanico, v kateri se zahvaljuje rdeči vojski za njeno hrabrost ter izraža upanje, da bo rdeča vojska vedno zmagovala, dokler jo bo vodil tovariš Stalin — kakor do zdaj. Na koncu pravi, da je naloga rdeče vojske, da reši Fince »srednjeveškega divjaštva«. Cuden general, ki se zahvaljuje vojski zato, ker je bila do zdaj še povsod premagana!

Angleška križarka »Ajax«, ki je sodelovala v pomorski bitki proti »Admiralu Speeju«, je pripeljala včeraj v angleško vojno pristanišče Plymouth.

Spomladi bo Nemčija imela pod orožjem blizu pet milijonov mož, toda 30% te vojske bo samo zasilno izurjene. Milijon vojakov bo Nemčija potrebovala za vzdrževanje svoje oblasti na Poljskem, Češkoslovaškem in v Avstriji. Konec poletja bo Nemčija vpoklicala še 2.500.000 mož. Anglija in Francija pa bosta tedaj imeli devet milijonov 500.000 izurjenih vojakov, torej dva milijona več kakor Nemčija. Tako piše londonski »Sunday Dispatch«.

Angleška vlada je izdala ukrepe za začasno omejitve porabe premoga, ker mraz zelo ovira dovoz iz rudnikov.

Kancler Hitler je v zadnjem govoru poudaril trajnost prijateljstva med Nemčijo in Sovjeti, zato je govor vzbudil po vsej Rusiji izredno pozornost — piše sovjetski tisk.

V Nemčiji bodo letos uvedli vojni poletni čas, in sicer v dobi od 1. aprila do 6. oktobra.

Vse evropske časopise izredno veliko piše o jutrišnjem posvetu Balkanske zveze v Belgradu. Japonsko-sovjetska komisija za določitev meja v zahodni Mandžuriji je ugotovila, da ni mogoče doseči sporazuma glede spornih predelov, in se je brez uspeha razšla.

Italijo izid sedanjega spopada izredno zanima, čeprav se ne udeležuje vojne, vojskuje pa se na gospodarskem področju in je na tem zaposlena z vsemi svojimi silami — pišejo italijanski listi.

Angleške vojne ladje in letala so včeraj uničile spet eno nemško podmornico. Posadka podmornice se je po večini rešila z gumijastimi čolni in so jo potem Angleži pobrali iz morja. Italijanska fašistovska milica praznuje danes 17-letnico ustanovitve. Vsi italijanski listi slave ta dogodek kot praznik fašistovske organizacije in discipline, saj je milica izredno veliko pripomogla za notranjo preureditev in pomiritev Italije ter za njene uspehe v Abesiniji in Španiji.

Letonska vlada je izdala statistiko o ločitvah zakonov po evropskih državah. Statistika kaže, da je največ ločitev v Sovjetski Rusiji, in sicer 220 na vsakih 1000 zakonov, za Rusijo pa pride Letonska s 95 ločitvami na 1000 zakonov.

V turških vladnih krogih zanikujejo vesti, da bi bil general Weygand z vrhovnim poveljnikom turške vojske Čakmakom odpotoval na preglad turških garnizij vzdolž sovjetske meje.

Urugvajska vlada je v posebni knjigi izdala vse uradne listine o dogodkih pri samopropitvi nemške križarke »Admiral Graf von Spee«.

Turški častniki, ki spremljajo zunanjeje ministra Saradzogluja na poti v Belgrad, bodo po sestanku Balkanske zveze odpotovali v Francijo, kamor jih je povabila francoska vlada.

Do hude eksplozije je prišlo na angleškem parniku »Abbeys«, ki je v grškem pristanišču Limni nakladal železno rudo za Anglijo. Eksplozija je povzročila peklenski stroj, ki je moral biti položen v bolgarskem pristanišču Varni, od koder je parnik pripeljal v Grčijo.

Za najvažnejši izum v radiofoniji zadnjih let smatrajo ameriški inženirji iznajdbo, ki omogoča sprejem televizijskih oddaj do daljave 16060 kilometrov, dočim je do zdaj bilo mogoče sprejemati slike brezžično največ nekaj deset kilometrov daleč.

Snoči je v Budimpešti odpotovalo slovaško odposlanstvo, ki ima nalogo pogajati se z Madžari o raznih upravnih vprašanjih, o vzajemni amnestiji političnih ujetnikov in o bodočih odnosih med Madžarsko in Slovaško.

Največji švicarski list »Neue Zürcher Zeitung« razpravlja o zadnjem govoru nemškega kanclerja Hitlerja in vidi v njem načrte za delitev francoske svetovne države ter vabilo Italiji, naj pri tej delitvi sodeluje.

V enem mesecu sta izbruhnila dva požara na novi ameriški nosilki letal »Wast« (14.000 ton). Domnevajo, da sta požara delo tujih vohunov.

512 mornarjev z nemškega parnika »Columbus« se bo zdaj vkrcalo na japonske ribiške ladje, ki prihajajo v San Francisco, ter z njimi odpotovalo na Japonsko. Nemci upajo, da bodo na ribiških ladjah ušli Angležem.

Po novih gospodarskih sporazumih bo Romunija Nemčiji dobavila letno dva milijona ton petroleja namesto dosedanjih 1.200.000 ton — piše včerajšnje francosko časopise.

Na včerajšnjem običnem zboru francoske državne banke so ugotovili, da ima banka zdaj za 97 milijard 266.000.000 frankov zlate zaloge. Obtok bankovcev pa znaša 194 milijard 453 milijonov frankov.

Snočnje francosko vojno poročilo pravi, da so francoske patrle predrele na več krajih do sovražnika ter z uspehom izločile svojo nalogo.

Govor sv. očeta Novi Zelandiji

Vatikan, 1. febr. o. Danes ob 10 je sv. oče Pij XII. po vatikanskem radiu govoril za začetek avstralskega evarističnega kongresa na Novi Zelandiji. Sv. oče je v svojem lepem nagovoru pozval vse udeležence velikega kongresa na Novi Zelandiji, naj s primerno duhovno obnovo potrdijo veliko delo za Kristusa, ki se je pred 200 leti tako zmagoslavno začelo v tej prelepi deželi. Ta duhovna obnova je zlasti potrebna danes, duhovno tako razrvanih časih, in prosimo milostljivega Boga, naj bi dal svoj poseben blagoslov temu kongresu. Sv. oče se je spomnil v lepih besedah vseh stanov, od najvišje hierarhije do najbednejših, in jim vsem podelil po besedah svetega Pavla svoj očetovski blagoslov.

Delo za preselitev Nemcev iz Italije

Rim, 1. februarja. o. Zastopnik italijanske vlade Guarnieri in nemški generalni konzul v Milanu Bene kot zastopnik nemške vlade, sta včeraj podpisala pravilnik za ocenjevanje imetja Nemcev, ki so se odločili za preselitev iz Italije v Nemčijo. Zastopnik italijanske vlade senator Giamonini in nemški opolnomočeni minister dr. Clodius sta podpisala odlok o posebni italijansko-nemški komisiji, ki bo takoj začela z ocenjevanjem. Komisija ima nalog, da svoje delo čim nagleje konča.

Odstop načelnika belgijskega generalnega štaba

Bruselj, 1. februarja. Snoči je bila seja belgijskega ministrskega sveta. Po seji je bilo izdano uradno poročilo, ki pravi, da je vojni minister obvestil vlado, da je načelnik generalnega štaba gen. Beergen zaprosil kralja, da ga razreši dolžnosti in da ga dodeli poveljništvu kake vojne enice. Vojni minister general Denis je obvestil ministrski svet, da namerava predlagati kralju imenovanje generala Mikielsa za načelnika generalnega štaba. Odstop načelnika generalnega štaba je povzročil splošno presenečenje. Ni bilo dano o tem nobeno pojasnilo in tudi ne bo. Obveščeni krogi potrjujejo, da general Beergen ni odstopil zaradi kakake pritiska ter med njim in drugimi tudi ni bilo nobenih sporov.

Ameriški gospodarski načrti za obnavljanje Evrope po vojni

Washington, 1. febr. AA. DNB. Pomočnik zun. ministra je imel včeraj predavanje o tem, kako naj Zedinjene države sodelujejo pri reševanju velikih vprašanj, ki bodo nastala po sedanji vojni. Dejal je, da se nameravajo udeležiti Zedinjene države dela za organizacijo miru po vojni v Evropi. Ta mir je treba postaviti na zdravih osnovah. Ta namen Zedinjenih držav je selitev, vendar pa je treba upoštevati, da bi Zedinjene države zelo trpele, ako bi na ostalem svetu vladala zmešnjava. Praktično bi to sodelovanje bilo v tem, da bi Zedinjene države pošiljale blago v Evropo in bi ga Evropa plačala pozneje. Tudi bi Zedinjene države pošiljale v Evropo obratne kapitalne, da bi se gospodarsko življenje lahko spet začelo. Blago bi se prevažalo z ameriškimi in evropskimi ladjami. Te misli se mogoče zdijo komu sedaj fantastične, toda po nekaj letih bodo mnogo manj fantastične. Zedinjene države bodo lahko poslale del zlata, ki se je zbralo v Ameriki, spet v Evropo, da bi na ta način sodelovale pri obnovi mednarodnega denarstva.

Ljubljanski prostovoljni gasilci ob 70 letnici

Čuvarji Ljubljane so snoči polagali račun o svojem delu v l. 1939

Ljubljana, 1. februarja.

Ljubljanski prostovoljni gasilci so snoči v svojih prostorih Mestnega doma mirno in dostojno polagali račun o svojem delovanju v preteklem letu. Bil je to 70. redni občni zbor prostovoljnih gasilcev čete ter nameravajo gasilci letos proslaviti na primeren način 70-letnico obstoja prostovoljne gasilske organizacije, ki ima za seboj dokaj zanimivo in pestro zgodovino. Pri kolikih požarih so v tem času borci proti ognju sodelovali, bo pač opisala in očrtala zgodovina.

Predsednik gosp. Leopold Zupančič je ob 19 otvoril občni zbor ob prav častni udeležbi članstva. Uvodoma je g. predsednik naglasil, da ga veže dolžnost, da se spominjajo gasilci našega kralja Nj. Vel. Petra II., dalje visokega pokrovitelja vsega gasilstva Nj. kr. Vis. kraljeviča Tomislava in kraljevskega doma, ki mu gasilci zagotavljajo neomajno zvestobo. Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II. Nato je g. predsednik iskreno pozdravil zastopnika g. župana mest. sv. g. Baša, nadalje vestne četne sodelavce, g. fizika dr. Rusa, g. komisarja dr. Freliha, zastopnika ljubljanske gasilske župe, tajnika g. Erbeznika. Pozdravil je dalje zastopnike tiska s prošnjo, da naj tisk ob proslavi 70-letnice čete podpre njihova stremjenja. Mestni sv. g. Baš je nato pozdravil občni zbor v imenu mestne uprave in v imenu g. Saleharja ter je četi želel, da bi proslavila svoj 70-letni jubilej na naj-dostojnejši način.

Predsednik g. Zupančič je nato podal kratko, pregledno in zanimivo poročilo o delovanju gasilske čete v letu 1939. Toplo se je spominjal lani umrlih podpornih članov: Al. Vodnika, Viktorja Rohrmanna in Katarine Volkarjeve. Upravni odbor, je g. predsednik posebno poudaril, si je nadel nalogo, da dopolni najpotrebnejše orodje, toda ni v celoti uspel. To zaradi premalega razumevanja začrtanega dela od strani nadrejenih oblasti. Navkljub so bile delovne oblike, raztalna letstva in kar je četo najhuje prizadelo, nove pnevmatike, katerih nabava je četo finančno tako obremenila, da je morala opustiti misel za nabavo vseh drugih, nujnih četnih potrebščin. Vsestranske prošnje in vloge niso uspeli. Treba se je zahvaliti Gasilski zajednici, ki je, uvidevajoč četni finančni položaj, priskočila na pomoč, da je mogla četa poravnati najnujnejše finančne obveznosti. Zahvala naj bo izrečena tudi mestnemu poglavarstvu za redno podporo, ter jo naprošamo za naklonjenost tudi v tekočem letu, ko proslavlja najstarejša četa — čuvarji stare Ljubljane — svojo 70-letnico. G. predsednik je nato kratko navajal,

kjer in pri katerih prireditvah je ljubljansko prostovoljno gasilstvo sodelovalo z največjo vmeno in požitnovalnostjo.

Sledila so nato poročila funkcionarjev upravnega odbora.

Poveljnik g. Pristovšek je kratko poročal o vsem gasilskem delu in o vseh požarih, pri katerih je četa lani sodelovala.

Tajnik g. Bahar je poročal o internem delu gasilske čete, ki šteje danes 68 izvršujočih članov, 9 pripravnikov, 12 naraščajnikov in 156 podpornih članov.

Blagajnik g. Kopač je podal poročilo o finančnem stanju čete, naglašujoč med drugim: »Ko vsa zadnja leta, je bilo tudi v preteklem letu denarno gibanje zvezano z velikimi težkočami. Dohodke ima četa vedno manjše, potrebe pa so vedno večje. Proti koncu leta je nabiralna akcija dobro uspela. Darovali so g. župan dr. Adlešič 500 din, g. ban, TPD in trdnica Sarabon po 300 din, Colaričevići dediči 250 din, dalje po 200 din: Kreditni zavod, Kmetijska posojilnica, Mestna hranilnica ljubljanske, francoski konzulat in drugi. Dalje so darovali po 150 din: dr. Savnik, trdnica Hrovat, Kolinska tovarna in trdnica Medič. Po 100 din je darovalo 65 darovalcev, 570 darovalcev pa manjše zneske.

Orodjar g. Vidmar je poročal kratko o vseh nabavah, ki si jih je lani preskrbela četa.

G. Anton Zajc je podal v imenu dr. M. Rusa poročilo o delovanju samaritskega odseka in njega organizaciji.

G. J. Breskvar je nato v imenu nadzornega odbora naglasil, da je četa vzorno poslovala in so bile knjige v popolnem redu, razvidno je, da je poveljstvo v največji meri zadostilo svoji nalogi, zahvala gre tajniku in neumornemu predsedniku za trud. Predlagal je, da občni zbor poda upravi razrešnico za tekoče leto, kar je bilo z odobravanjem sprejeto.

Pri nato sledečih volitvah je bil z vzklikom izvoljen stari odbor s predsednikom dr. Leopoldom Zupančičem na čelu. Pri slučajnostih se je razvila zanimiva debata o razmerju med prostovoljnimi gasilci do poklicnih gasilcev. Debata je bila povsem mirna, brez vsakih izpadov in stvarna. Prostovoljni gasilci so lahko ponosni na svoje delo in da so res elitna četa. Občnega zbora so se udeležili tudi stari gasilski veterani: gg.: Ivan Perme, Fran Medič in Ivan Breskvar. Občni zbor je bil okoli 20.30 končan in gasilci so se tovariško razhajali, želeli, da bi to leto njim prineslo lepe uspehe in več sreče.

Novi banovinski preračun

Ljubljana, 1. februarja.

Kednemu zasedanju banskega sveta 12. t. m. so predložili banovski preračunski predlog za leto 1940-41. Novi preračun nima posebnih sprememb. Najavljene je v višini 139.831.260 din. Zvišan je v primeri z letom 1939-40 za 2.8 milij. din.

Banovski izdatki so preračunani na 139 milijonov 631.260 din ter se razdelje na posamezne oddelke takole: občni oddelek in glavna pisarna 7.152.280 din, upravni oddelek 1.758.200 din, kmetijski oddelek 10.273.420 din, prosvetni oddelek 26.364.700 din, tehniški oddelek 98.988.070 din, oddelek za socialno politiko in ljudsko zdravje 12 milijonov 998.060 din, finančni oddelek 18.035.620 din, oddelek za trgovino, obrt in industrijo 3.956.170 din, prispevek k banovinskem zavodom 16.364.740 din in preračunski kredit 3.800.000 din.

Število uradništva se je zaradi stalno rastočih službenih potreb zvišalo ter bo po potrebah enakomerno porazdeljeno po posameznih oddelkih. — Stvarni izdatki so ostali v dosedanjih mejah zaradi potreb v banovini ter v njenem območju s potrebami izpremembam v primeri z dosedanjim preračunom.

Preračun je sestavljen zelo skrbno, natančno ter dejanskim potrebam odgovarjajoče za vse oddelke. Naše bralce pa bodo nemara podrobneje zanimali nekateri podatki iz preračuna za kmetijski oddelek. Ta oddelek izkazuje v glavnem iste postavke kakor lani. Odpadla je postavka »gospodarstvo z gnojem«, in sicer prispevek za ureditve gnojiliš v znesku 250.000 din ter prispevek za nabavo sesalov v višini 50.000 din. Na 815.000 din so bili od 200.000 din povečani izdatki za mlekarstvo.

Češka opereta »Veseli bohemi« v kinu Unionu! V tej filmski opereti so nam Čehi predstavili eno svojih najboljših operetnih pevk: Jarmila Kširova. Ta izvrstna subreta, ki je z velikim uspehom gostovala po vseh večjih evropskih operetnih odrih, ima izredno simpatičen glas, odlično igranje, skratka vse to, kar zahteva oder ali film od dobrega igralca! Češki naziv filma je »Vesela bida« (Veselo siromaštvo) ter je prav zabavna muzikalna veseligrada, ki nudi gledalcem mnogo prijetnega razvedrila. Za pustni čas bodo tedaj obiskovalci kina Uniona našli pri »Veselih bohemi« dovolj prilike za smeh, zabavo in razvedrilo.

Jarmila Kširova Danes premiera ob 21. uri **HANA VITOVA, A. NOVOTNY** in drugi
VESELI BOHEMI KINO UNION T. 22-21
(Vesela bida — veselo siromaštvo) Jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri
Last: Emona film — Ljubljana Na prazniku ob 10.30 dop. matineja: **Premiera Madame Butterfly**

Ljubljana od včeraj do danes

Pust in čimeren je bil včerajšnji dan. Čudno, zdelo se nam je hladno, čeprav je termometer kazal povprek le štiri stopnje pod ničlo. Kakor hitro smo se odpravili hudeemu mrazu, ki začenja z dvoštevilnim številom in se je temperatura nekaj dni smukala okrog ničle, smo se že razvili. Pri —4° Celzija je marsikdo včeraj tarna od mraza. — Pusto in dolgočasno je ostalo vreme tudi danes. Temperatura je davi kazala prav toliko stopenj kakor včeraj ob istem času, —5,6° Celzija.

Divizijska pekovska četa je praznovala svojo slavo

V intendantskem skladišču dravske divizije je včeraj imela svojo slavo — praznik sv. Anastazije — divizijska pekovska četa. Vojakom so prav lepo z zelenjem okrasili vhod v poslopje in tudi prostore, v katerih so bili cerkveni in vojaški obredi. Pri vstopu v goste sprejemal major Franc M. Cokan, domačin slave. Bana dravske banovine je zastopal načelnik g. Kosi, ljubljanskega škofa stolni župnik dr. Klinar, predsednika apelacijskega sodišča apelacijski sodnik dr. Vičar, mestnega župana svetnik polkovnik Andrejka, upravnik policije svetnik Gržinič ter številni drugi predstavniki ustanov in društev. Na slavo so prišli tudi zastopniki častniške zbornice vseh vrst orožja iz ljubljanske garnizije.

Ob napovedani uri se je pripeljal komandant dravske divizije divizijski general Dragoslav Stefanovič, ki je četi čestital slavo. Nato so sledili cerkveni obredi, in sicer za katoliške ter za pravoslavne vojaške. Za katoliške vojaške je opravil obrede višji vojni kurat g. Marinič. Nato pa je četo nagovoril domačin slave, major g. Cokan, ki je z lepim nagovorom postavil vojakom za zgled sv. Anastazije, kateri je za svojega bližnjega dal vse, kar je imel. Spomnil jih je na svetle zglede

požitnovalnosti in junaštva ter jih je pozval, naj v vojaški službi vselej pokažejo istega duha in isto pripravljenost kakor njihovi slavni predniki, ki so se služili za kralja in za domovino vselej posvečali z ljubeznijo. Govor je zaključil z vzklikom: »Živel kralj, živel kraljevič dom, živila Jugoslavija!« — Po končanih obredih je domačin povabil goste v lepo dvorano, kjer so jim častniki in vojakom prav po tradiciji naše gostoljubne vojske imenitno postregli. Popoldne pa so imeli vojakom svoje »veselje«, katerega se je prav tako udeležilo mnogo civilnih gostov.

Številne »športne« nesreče

Včerajšnji dan so v Ljubljani sprejeli kar celo vrsto ponesrečencev, ki so dobili poškodbe pri zimskem športu. Dan je bil »nasploh« vsaj kar zadeva nesreče v znamenju mladine.

Sin mestnega služitelja iz Ljubljane si je pri smučanju poškodoval levo nogo.

Fotografski vajenec iz Male vasi pri Ježici, Ivan Bolše, je smučal ter si zlomil levo nogo.

Sin progovnega delavca, Milan Bizovičar, iz Ljubljane je smučal in si zlomil levo roko.

Pri smučanju si je poškodoval koleno sin hišnice iz Zgornjih Gamelnov, Ivan Novak.

Pri smučanju si je zlomil levo nogo sin šoferja iz Strazišča pri Kranju, Stanko Bajželj.

Sin odvetnika iz Ljubljane, Demetrij Kamusič, si je drsal, pa se je poškodoval po roki.

Kovaškemu pomočniku Vojgrinčiču Antonu iz Labor pri Strazišču je pri delu padel v oko drobec brusilnega kamna in mu ga poškodoval.

Brat je po nesreči udaril z batom po rokah Cirila Godca, poselnikovega sina iz Jevnice. V gozdu so podirali dreve. Udarce je bil tako hud, da je Godcu Cirilu zdrobil prste.

Pri delu si je poškodoval desno nogo Jarc Valentin, kamnoseški pomočnik iz Ljubljane

Novi mar' borski preračun 62,630.620 din

Maribor, 31. januarja.

Na mestni občini so končali sedaj sestavljanje novega preračuna za leto 1940-41. Predlog bo sedaj obravnaval še finančni odsek, potem pa ga bo sprejel mestni svet. Novi preračun iznaša 62 milij. 630.620 din ter je za 352.180 din višji, kakor je bil preračun za leto 1939-40.

Preračunski predlog navaja naslednje izdatke: osebje (skupaj z Mestnimi podjetji) 9.132.130 din (lani 7.820.360 din), splošna mestna uprava 2 milij. 45.960 din (2.933.840), osebna in imovinska varnost (mestna policija, zaščita pred napadi iz zraka) 815.010 din (761.670), finančna služba (anuite) 7.522.330 din (8.181.810), gradbena stroka (vzdrževanje cest) 1.438.980 din (1.485.980), zdravstvo 2.382.100 din (2.315.100), socialno skrbstvo 4 milij. 598.650 din (4.573.490), šolstvo 1.442.170 din (1 milijon 443.860), znanost in prosveta 349.100 dinarjev (298.400), obrt, trgovina in turizem 300.000 dinarjev (330.000), mestni veterinarski sklad 195.750 din (166.000), razno 200.000 din (550.000), prehodno 600.000 din (0), Mestna podjetja 31.658.440 dinarjev (31.422.930), skupaj 62.630.620 dinarjev.

Dohodki so preračunani takole: Splošna mestna uprava 53.590 din (lani 43.590), mestne davčnine 19.297.720 din (19.229.030), finančna stroka (povračila mestnih podjetij) 5.568.200 din (5.542.410 din), gradbena stroka (povračila mestnih podjetij) 520 tisoč din (625.000), socialno skrbstvo (razne globe) 60.600 din (60.600), mestni veterinarski sklad 195 tisoč 750 din (166.000), razno (prihranki prejšnjih let) 550.000 din (1.750.000), prehodno 600.000 din (0), Mestna podjetja 35.784.760 din (34.861.810).

Regulacijski sklad (gradnja novih cest in ulic) ima 1.820.000 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Zaradi izrednih razmer, v katerih živimo, je bilo letos sestavljanje preračuna izredno težko, ker bremen ni mogoče zvišati, treba pa je omogočiti sredstva za zaščito prebivalstva v primeru vojne. Tukaj je predvsem mišljena zgradba javnih zaklonišč, nabava rezervne hrane in zaščita otrok. Predvideti je bilo tudi povišanje prejemkov občinskim uslužbencem za primer, da bi se draginja večala. Težave je še povečala izprememba zakona o državnih trošarinah. S to izpremembo je bila maksimalna trošarina na vino, ki sme v novem preračunskem letu znašati 1 din od litra vina, došim je doslej občina pobirala 1,50 din od litra. Občina je s tem, pri svojih dohodkih občutno prizadeta. Če pomislimo, da je v novem preračunu predvidena možnost izdatkov za zaščito prebivalstva do višine 8 milijonov dinarjev in možnost za povišanje plač, je pač jasno, da se je morala občinska uprava zelo

truditi, da je sestavila preračun, ki davkoplačevalcem na novo v ničemer ne obremenjuje, da pa kljub temu ni bilo treba zniževati izdatkov za njune socialne, kulturne in druge potrebe mariborskega mesta. Za javnost bo zanimivo še to, da je v preračunu določena tudi vsota za dokončno ureditev gradu, zlasti njegove kleti in vitezke dvorane. Dana je v novem preračunu tudi možnost za predpriprave in za morebitni nakup nepremičnin za zgradbo mariborske tržnice.

Vzglyedno delo mariborskih gasilcev in reševalcev

Nocoj je bil v prostorih Gasilskega doma na Koroski cesti občni zbor mariborske gasilske čete. Občni zbor gasilcev je vsakokrat najbolj zanimiva prireditve, ker se na njem dobi šele vpogled na ogromen obseg vsega dela, katero opravlja mariborska gasilska četa v blagor mesta in njegovih prebivalcev. Povrh pa je to delo popolnoma brezplačno, dasi je odgovorno in naporno, kakor redko katero. Druga mesta ni morajo vzdrževati za te posle plačane, poklicne gasilce, ki hudo obremenjuje njihove proračune. Maribor pa ima to srečo, da se najde med njegovimi meščani vedno dovolj požitnovalnih mož, ki jim niso mar napori in težka služba, neprespane noči in čas za vežbanje, ampak vršijo vse te posle zastonj, z redkim idealizmom.

Tudi nocojšnji občni zbor je podal lepo sliko gasilske in reševalske požitnovalnosti. Vodil ga je načelnik bančni ravatelj Pogačnik, poleg njega pa so podali glavna poročila še poveljnik Ivan Kramberger, šef-zdravnik reševalnega oddelka dr. Bedjanič, tajnik Jovčič in blagajnik Divjak. Iz poročila poveljnika Krambergerja posnemamo, da so mariborski gasilci lani intervenerali pri 47 primerih požarov in nezdod, in sicer pri 36 požarih, 9 nezdodah — od teh 9 živalskih in 2 avtomobilskih, ko so s svojimi dvigalnimi napravami morali dvigati ponesrečene vprežne živali in vozila; dvakrat pa so bili žrtve slepega alarma. Med požari jih je bilo 5 velikih s škodo do 150.000 din, 7 je bilo srednjih s škodo do 50.000 din, 24 pa je bilo manjših s škodo do 10.000 din. Skupna škoda, ki so jo ti požari povzročili, znaša 1.028.700 din, s svojim nastopom pa so obvarovali gasilce poslopj in objektov v vrednosti 9.494.000 din. Pri vseh požarih je sodelovalo 402 gasilca s 74 motornimi vozovi. Iz poročila šef-zdravnika dr. Bedjaniča je razvidno, da je imel reševalni oddelek v letu 1939 2200 prevozov ter so njegovi avtomobili napravili 22.481 km.

Občni zbor se je zaključil z volitvami, ker je letos potekla triletna funkcijka doba odbora. Izvoljeno je bilo po večini dosedanje vodstvo.

Smrt vznemirja Craigley College

»Imamo enega mesečarja v spalnici, gospod, in to je mali Winch, toda veliki Mosse ni, to prav gotovo vem, gospod!«
»Kako morete s tako odločnostjo trditi?«
»O prav zato! Če bi bil mesečar... bi učenici to že opazili... in bi se norčevali iz njega zaradi tega, gospod...«
»Aha! Norčevali bi se! On ni bil poseben priljubljen med vami, ta Mosse starjši, kaj ne?«
Lucas je sedaj prestopal z eno nogo na drugo.
»O, nimamo nič hujšega proti njemu. Toda je precej domišljav, prav tako kot njegov brat.«
»In zaradi tega ju zbadate, kajne?«
»O, no ja, samo zbadamo jih takole...?«
»Zbadate? Vam ni dosti, da se jima smejeje? Zbijate surove šale z njima, kaj ne?«
»Surove šale...«
Lucas je zardel in povslel oči.
»Da gospod. Če hočete ravno tako imenovati...«
»In kakšne so te šale, na primer?«
Učenec je boječe pogledal Doda, ki je naslonjen na pisalo mizo in silno pozornostjo poslušal.
»Govorite Lucas, nihče vas ne bo dolžil, da ste tožarili!«
»Zbijamo vsakovrstne šale, gospod.

Toda nič takega, kar bi bilo strašno... Na primer, ker mu roje po glavi samo narodopisne stvari, smo mu nekako položili koprive v posteljo.«

»Ali niste storili kaj bolj surovega? Tako na primer, da bi ga bili zaprli v omaro?«

»Ne, ne gospod, tega nismo nikdar storili.«

»Dobro je. Hvala vam!«

Zdela se je, da je šef policije izgubil vsako zanimanje za to vprašanje. Zardel se je v Lomerjevo poprje, ki je stal na knjižni omari, tako trmasto kakor bi hotel prisiliti starega pesnika, naj povese oči, ki so sicer bile brez zenic.

»Povejte nam kaj o MacPheyu,« je rekel končno.

John Lucas je povedal vse, kar je vedel o nočnem obisku MacPheya v spalnici.

»Pravite, da je vstopil v Mossejevo pregrado? Kaj je tam delal?«

»Ne vem, gospod.«

Šef policije je ponovno vprašujoč pogledal ravnatelja.

»V redu Lucas! Ali je to vse, kar nam morete povedati?«

Lucas ni imel namena podrobno pripovedovati o dogodku tiste noči. Če bi povedal sploh kaj, kar bi imelo zvezo z njegovim skrivanjem v omari za perilo, je ve-

10

del, da bi se zapletel v mrežo neprijetnih vprašanj.

Šef policije mu je mignil, da je zaslisanje končano in se obrnil k ravnatelju:

»Moramo razvozlati to stvar in sicer čim prej! Rad bi govoril z vašim profesorjem angleščine. Ali ni bil enoči dežurni?«

Rad bi pa tudi zaslišal tistega vratarja.

Ravnatelj je pogledal urnik, ki je ležal na njegovi mizi.

»Gospod Neilton ima prav sedaj pouk. Boljše bi bilo, da počakamo, ko bo gotov, da ne bi povzročili vznemirjenja dijakov. Ura bo kmalu končana.«

Med tem razgovorom se je bil Lucas umaknil v kot. Nihče mu ni rekel, naj gre ven in zdela se je, kakor da so pozabili na njegovo navzočnost. Kakor da bi se usoda sama vmešala, bo končno mogel prisluškovati in zadostiti svoji radovednosti. Pogledal je na to gospodo... Nihče se ni oziral naj! Njegov oče in zdravnik Woodhouse sta mu obrnila celo hrbet.

Ravnatelj in šef policije sta bila popolnoma zatopljena v svoj razgovor. Sam je bil presenečen zaradi svoje drznosti in začel se je pomikati za bližnjo mizo ter se napol zakril za star črn zastor. Sijajna opazovalnica! Bilo je skoraj gotovo, da ga ne bodo opazili; nihče ga ne bi mogel tu zaslišati, ker so mu samo konice čevljev in čelo z lasmi moleli izza zavese. S svojimi živimi očmi, ki so bile ravno na vrhu zavese, je Lucas spremljal prizor trdnog odločen, da ne bo izpuštil nobene podrobnosti.

»Vnaprej vem, da ne bo mogoče izogniti se sodni preiskavi,« je rekel precej obupano Dodd.

»Hm, ne vem, kako bi se ji dalo izogniti,« je rekel sir Willfrid Pamberley.

»Kaj mislite vi gospod zdravnik?«

»Jaz osebno sem popolnoma prepričan, da gre za neurečen slučaj... zelo neprijeten seveda, toda krivde ni mogoče pripisati nikomur!« je rekel zdravnik, poln simpatij do ravnatelja.

»Končno pa trupo ne kaže nobenih sledov nasilne smrti, niti nima nobenega znaka, po katerem bi se dalo sklepati, da je bila borba. Pa vendar se bojim, da bo preiskava neizogibna, izvzemši, če bi nam bilo mogoče jasneje ugotoviti vzroke smrti. Ko stvar sedaj tako stoji, mislim, da ne morem dati dovolj za pokop, toda odšel bom osebno do državnega tožilca in bom gledal, da z njim uradim stvar.«

Vzel je svoj kovčeg in stopil proti vratom, kjer se je ponovno obrnil k ravnatelju:

»Strašno mi je žal, da se je to moralo dogoditi pri Vas, gospod Dodd, in storil bom vse, kar je v moji moči, da Vas pomagam.«

»Gospoda,« je začel Dodd s trudom, ko je zdravnik že odšel, preiskava in skandal, nič hujšega me ne bi moglo doleteti! To kratko malo pomeni propad mojega zavoda. V štirindvajsetih urah bo prišla množica staršev in bo odvedla s seboj otroke.«

Lucas je tako razbijalo srca, da je po-

polnoma pozabil na nevarnost, da ga utegnejo odkriti.

»Nikar tako, gospod Dodd,« je dejal sir Willfrid Pamberley z zamolklim glasom in obraz mu je med odgovorjenjem čezdela bolj zardeva.

»Kaj mislite, da Vas bodo vaši prijatelji zapustili sedaj, ko ste v nesreči? Jaz sem Vam bil vedno zelo hvaležen, kakor tudi vaši gospej za vse tisto, kar ste storili, in za trud, ki ste ga posevili mojemu sinu. Nimam oavade govoriti sladkih besed, toda jasno mi je... do preiskave bo prišlo, temu se ne da izogniti. Toda lahko prepričamo, da bi časopisi o tem pisali. Tako prepričemo škandal.«

Siru Willfridu je odleglo ob misli, da je končal z izlivom svojih čustev. Dvignil je prst in z izrazom, v katerem se je zrcalilo popolnoma razumevanje, je nadaljeval z uradnim glasom:

»Državni tožilec spada med moje dobre prijatelje. Ni se Vam treba bati njegovega sklepa! Zadoosti ga poznam, in vem, da ne bo mogel nihče prav Vas kriviti nepazljivosti. Pa tudi ne vidim, zakaj bi zaradi tega dogodka izgubili svoje učence. Moj sin bo v vsakem primeru ostal pri vas, in jaz sem prepričan, da se tudi monsignor strinja z menoj!«

»Seveda, John ostane pri Vas?« Tudi škof je od razburjenja zardel. »Upam, da se dr. Woodhouse ni prevaril, ko ga je osvobodil vsake krivde,« velja pa, da je bil zelo neupreden. In sedaj vsa sir Willfrid in jaz z Vami, gospod Dodd...«

Od tu in tam

Za 120 milijonov dinarjev novih lokomotiv in vagonov bodo naročile državne železnice v doma-
čih tovarnah. Vozni park je v precejšnji meri že
obrabljen, po drugi strani pa zahtevajo nove že-
lezniške proge tudi povečanje števila lokomotiv
in vagonov. Posebno se je pomanjkanje lokomotiv
in vagonov občutilo te dni, ko je sneg povzročil
nevarnosti v prometu. Naenkrat je zmanjkalo va-
gonov in strojev, zaradi česar je železniška uprava
ukinila več vlakov. Še bolj pa se je to poznalo pri
prometu s tujino. Inozemski promet se je močno
povečal, železniška uprava pa ni mogla izvršiti
svoje naloge zavoljo pomanjkanja vagonov. Samo
v ljubljanskem železniškem ravnateljstvu so v za-
ostanku za 900 vagonov, katere so izvozniki na-
ročili za prevoz svojega blaga v tujino. Zato je
prometno ministrstvo že zagotovilo kredit 120 mi-
lijonov dinarjev in bo v kratkem podelilo naročila
tovarnam za stroje in vagona.

S končnim osnutkom volivnega zakona se
bo bavila danes popoldne vlada. Kakor smo
že poročali, je vlada upoštevala mnoge pre-
dloge, ki so bili v časopisih objavljeni kot kri-
tika osnutka volivnega zakona. Ukinjena je
bila tako imenovana državna lista in vrnjena
oblika nosilcev okrožnih list. Ministrski odbor
je vse uredil, le določevanje volivnih okrožij
preostane za ministrsko sejo. Prvotni osnutek
določa 55 volivnih okrožij. Verjetno je, da bo
to število le v malem spremenjeno, saj je bil
že ministrski svet odredil, da se v Bosni usta-
novi novo volivno okrožje v Derventi. Čim bo
vlada zakonski osnutek izgotovila in sprejela,
se bo začela baviti z ostalimi političnimi za-
koni, in prvi vrsti z zakonom o zborovanjih in
združevanjih, kajti ta zakon vsebuje tudi do-
ločila za ustanavljanje in prijavljanje politi-
čnih strank.

Še vedno odpada večina naše zunanje trgovine
na države s kirilskimi načini plačevanja. V pri-
meri z lanskim letom se je ta odstotek sicer ne-
koliko znižal, in sicer od 66% na 63,46%. Naša
država je bila v prometu s kirilskimi državami
pasivna za 81,3 milijona dinarjev, v trgovini z ne-
kirilskimi državami pa je bila aktivna za celih 845
milijonov dinarjev.

Predsednika radikalnega glavnega odbora sta-
rega Aca Stanojevića je večkrat ogoljufal neki
Hasan Lakomica iz Skadra. Mož je živel v Sara-
jevu in se je tam seznanil z nekimi albanskimi emi-
grantom, ki je bil pobegnil iz političnih razlogov.
Od tega je izvedel vse podrobnosti o poznavanju
izseljenčeve družine z Acom Stanojevićem. To po-
znavanje izvira še od časa, ko je srbska vlada
bežala z vojsko pred skozi Albanijo na otok Krk.
Izseljenčev oče je tedaj sprejel pod svojo streho
dva begunca, in sicer Aco Stanojevića in pokoj-
nega Stojana Protića. Potem pa ju je spremel s
svojimi podložniki do morja. Aca Stanojević je
dobival stalna pisma in pošiljal denar v Sarajevo,
misleč da vrača uslugo Albancu, čigar oče se je
proti njemu tako lepo izkazal. Sedaj pa je izvedel,
da je Lakomica izrabil Albančevega zaupanja in iz-
mamil iz starega politika lepe denarce.

Da bi jo do smrti izstradal, je svojo mater
zaprl v občinski zapor. Starka Mato Skopalj iz
Svilaja pri Slavovskem Brodu. Njegova mati je
bila že stara in bolehnata. Sinu je bila zato v na-
poto in jo je zmerom tepel in mučil ter pustil
stradati. Ko je vladal najhujši mrz, jo je sredi
noči odpeljal v občinski zapor in jo tam zaprl.
Starka je ležala vsa onemogla v strahovitem mra-
zu, sin pa ji je le od časa do časa prinesel kako
skorj kruha. Ker pa so kmetje izgledali starke
opazili in ker so nekateri slišali iz zapore obup-
no zdihovalje, so stvar prijavili orožnikom. Ko
so ti odpeli občinski zapor, so našli starke že
mrtev med cunjami in vso zapuščeno. Sina so
aretirali, saj je priznal, da je to storil samo zato,
da bi svojo mater izstradal in se je na ta na-
čin znebil. Ljudje, čim se izvedeli za ta zločin,
so hoteli krutega Skopalja linčati.

Po desetih letih je spregledala ponovno 65-
letna starka Milena Stanojević iz vasi Brezča pri
Mionici. Milena je zbolela in kmalu izgubila vid.
Deset let je bila slepa, toda vedno je trdno upala,
da ji bo Bog vrnil vid. V tem svojem zaupanju v
Boga je bila neomajna in prav v takem razpo-
loženju je mogla biti vedno tudi vesela in raz-
položena. Pred dvema meseca pa je pripovedo-
vala svojem, kako se ji je ponovi približala neka
postava in ji rekla, naj se 40 dni povsiri maže
oči s stjenjem iz domače cerkve. Domači so ji res
vse dni nosili steno iz cerkve, da se je z njim ma-
zala. Nihče pa ni verjel, da bo starki to kaj po-
magalo. Začuden pa so bili, ko je žena po 45
dneh spregledala na eno oko, nekaj dni kasneje
pa še na drugo. Čim se je okrog razvedelo o tem
dogodku, so začele prihajati takoj množice ljudi,
da se prepričajo, če se je to res dogodilo.

Konje so začeli nakupovati v naši državi
Francoski in Nemci. Nedavno so se v Bački mudili
in nakupili več sto konj. Vse so takoj natočili
v vagona in jih odpotali. Kupčija je dobra, saj
dobe kmetje za vsakega konja po 4-6000 din.

Geslo »Srbi skupaj« hrvatskim časopisom
še vedno ne da miru. Znova in znova pobijajo
to geslo in ga smatrajo kot neke vrste bojno
napoved hrvastvu. »Jutarnji list« pravi na pri-
mer, da se je to geslo pojavilo takoj, čim je
postala banovina Hrvatska stvarnost. Čim so
Hrvatje prevzeli nase vsa bremena, ki jih na-
laga državna zajednica, in s tem seveda tudi
del oblasti, so se znašli nekakj tako navdušeni
jugosloveni, ki so začeli klicati »Srbi skupaj«.
Nato pravi: »To je bilo dovolj, da se je odgr-
nil plašč lažnega jugoslovenstva pri tistih, ki
danes vzključajo »Srbi skupaj«, plašč lažne za-
skrbljenosti za državo in celoto, plašč dvajset-
letnega varanja. S tem so dokazali, da je bilo
jugoslovenstvo zanje dobro samo toliko časa,
dokler so mogli pod njegovo krinko gospoda-
riti po mili volji, skrb za državno celoto pa
je bila plašč za nasilja in teror, ki so ga iz-
vajali.« Nato pravi list, da morajo Srbi vedeti,
da današnja hrvatska politika ni politika izpred
dvajset let, temveč politika, ki temelji na dvaj-
setletnih izkustvih.

Mraz zadnjih tednov je naredil veliko ško-
do v Dalmaciji in na otokih. Mnogo oljčnih
dreves je popokalo od mraza, prav tako je
veliko škodo tudi v vinogradih. Še največ škodo
pa bodo imeli ribiči. V nekaterih krajih je
nenavaden mraz ribe kar omamila, da so spla-
vale na površje in jih ptiči in ljudje z lahko-
love. Na površje pa je priplavalo tudi dosti
takih rib, ki se sicer stalno drže globine. Ver-
jetno pa je, da bodo prihodnji dnevi spet bolj
mrzli, kakor napovedujejo vremenske napo-
vede. V Bosni je toplota spet občutno padla.
V okolici Sarajeva je bilo mraza za 8 stopinj
pod ničlo, v Tuzli pa je bilo celo 20 stopinj
pod ničlo.

PREMIERA!

ERROL FLYNN

znani junak iz filma ROBIN
HOOD in lepa Olivia de Havil-
land v največjem in naj-
novejšem barvanem filmu

IN NASTALO JE NOVO CARSTVO

KINO
MATICA

Tel. 21-24

Režija: Mihael Kertez

Epopeja svobode in junaštva

Warner Bros. film

Ob 16., 19. in 21. uri

Razstava Eda Deržaja

Ljubljana, 31. januarja.

V Jakopičevem paviljonu razstavlja te dni sli-
kar-alpinist Edo Deržaj, čigar slike niso znane sa-
mo pri nas, marveč tudi v inozemstvu, zlasti v
Angliji, kjer je bila njegova umetnost sprejeta z
velikimi simpatijami in priznanjem. Njegova se-
danja razstava je v našem mestu vzbudila veliko
zanimanje, o čemer priča obisk, ki se je od zadnje
njegove razstave procentualno močno stopnjeval.
Zlasti se opaža lokrat dejstvo, da so se za njegovo
umetnost začeli zanimati tudi širši krogi, ki so
prejše čase skeptično stali ob strani ter repu-
šali sodbo in občudovanje obiskovalcem-alpini-
stom in prijateljem gora. S pričujočo razstavo je
mladi slikar dokazal, da je v zadnjem času ogrom-
no napredoval tako slikarsko tehnično, kakor do-
živlajsko in koncepcijsko. Preciznejši je postal
njegov izraz, jasnejše barve, zanosnejša in moč-
nejša oblikovalna sposobnost. Izmed stodvajsetih
del, ki so na tej razstavi, je nekaj takih, ki jim
mora tudi največji skeptik — vasezaverovalenec
brezpozojno priznati visoko kvaliteto. Z nekaj
svetliimi slikami se je zdaj Deržaj uvrstil med naše
najboljše krajinarje ter se postavil na čelo vseh,
ki so pri nas kdaj slikali gorsko pokrajino.

Njegove gore imajo težo, mogočino so, čuti se
silo, ki jih je bila iz zemskih korenin poglala pod
nebo, v boj z neurji, megami in vetrovi. Čuti se
njihovo nedostopnost in ponos, ki se jima mora še
sonce dobrihati. Le močnega puste k sebi, v čisti,
visoki templi, le močnemu razodenejo svoje skriv-
nosti in ga pretrso, da se brez sramovanja pre-
pusti čustvom od nežnosti po uspehu do onemogle
jeze ob porazu, od nostalgije do mirne zamakne-
nosti in zamišljenega občudovanja. V pisani lepoti
in bogastvu prebreme vsa skalo razpoložen in
ubranosti — kakor ga popeljejo gore ob dnevnih
in letnih časih, v togotnem in v lepem vremenu.
Kakor po ukazu magičnega klica se mu odpira
srce, lepota čustev in plemenita krhkost razpo-
ložen mu vre iz njega in ga vsega preplavi. Nikdar
tisti, ki živi v ravnini, ne zve za to bogastvo in
lepoto, ki ju nosi v sebi — in gore, ki so neka-
terim rajski vrt, množici predstavljajo pusto, ka-
menito puščavo.

Novo otroško zavetišče v Trnovem

Danes bo slovesno blagoslovljeno in izročeno
svojemu plemenitemu namenu veliko novo mestno
otroško zavetišče v Trnovem z internatom, dnev-
nim zavetiščem in otroškim vrtom.

V velikem posloju novega otroškega zavetišča
je na prvem mestu internat za 36 revnih otrok, po-
leg teh otrok bo hodilo v dnevno zavetišče 150
otrok in v otroškem vrtu bo 40 otrok.

Novo poslojje stoji na zemljišču, ki meri nad
12.000 kvadr. metrov. Na severu meji zemljišče na
Devinsko ulico in na rondo, ki bo nastal ob iztoku
Riharjeve v Devinsko ulico. Na vzhodu bo tekla
mimo vrta velika Jadranska cesta iz Ljubljane na
Sušak. Na jugu se pa zemljišče dotika Ceste na Lo-
ko, a na zapadu meji na posestva sosedov in na
mestno drevnico. Vse to je veliko zemljišče je na-
menjeno otrokom, saj bo takoj ob posloju s pe-
skom posuto igrišče, ob njem pa velika trata za
igranje. Na zapadu ob vhodu v otroški vrt bo
posebno igrišče za majhne otroke z gugalnicami,
vrtičkari in bazenom, a na jugu bodo večji otroci
lahko igrali odbojko. Na severni strani bo zrasel
mičen park, da bo nežni drobiž v zavetišču varoval
pred mrzlimi vetrovi. Seveda bo pri zavetišču tudi
velik vrt, da bodo otroci spoznali obdelovanje zem-
lje in se epi navezali najo.

Leta 1937. je mestna občina razpisala natečaj,
da podpre mlade prizadevne arhitekta in dobi do-
bre idejne projekte za nameravani zavod. Prvo na-
gradbo je razodišče prisodilo osnutku arhitektov inž.
Otona Gasparija in inž. Tomaža Štruklja.

Poslojje ima dva trakta. V prvem ob namer-
vani Jadranski cesti so zvečino gospodarski in sta-
novanjski prostori ter je deloma dvonadstropna, v
drugem enonadstropnem traktu so pa dnevni pro-
stori z učilnicami in rajalnicami.

Kuhinja ima direktno zvezo s stanskim stopni-
ščem. Razen štedilnika ima kuhinja tudi tri velike

in dva mala brzoparilnika. Veliki za kuhanje obedov
drže po 200 l in 150 l, mala dva brzoparilnika za
kuhanje mleka, kave in čaja pa po 30 in 20 litrov.
Kuhinja je velika, da ni treba drugih prostorov za
priprave jedil in pomivanje posode.

V prvem nadstropju so predvsem dnevni in
spalni prostori otrok. Po vrsti je 5 učilnic, po 8 m
širokih in po 7 m globokih. Vse so obmrene proti
juhu in je v saki prostora za 34 otrok, prav tako
imajo pa vse okno čez vso steno. Velika veža je
namenjena ranjani otrok, na kraju pa za zločljiva
vrata ločijo od majhne kapelice, da bo v veži tudi
služba božja ali tudi druge priditve.

Po stranskem stopnišču pridemo k ambulanti
z večjo bolniško sobo in s sobo za varuhinjo, po-
sebej je pa še kapelica za bolne otroke.

V drugem nadstropju so nad ambulanto enaki
prostor namenjeni za klavzuro eester, na severni
strani pa so pralnica, sušilnica, šivalnica in soba za
hišne pomočnice, ki imajo tudi svojo kopalnico.

Zazidana plošev meri okrog 950 kvadr. metrov,
zazidana prostornina pa znaša okrog 9.000 kub. me-
trov. Če računamo, da bo v zavodu 200 osebnovan-
cev, ima vsak otrok 45 kub. metrov prostornine.

Gradbeno podjetje Emil Tomažič je pričelo s
pripravami za zidanje 19. julija 1938. in že oktobra
je bila stavba pod streho. Slaba tla in visoka talna
voda so zahtevala skrbno fundiranje ter je bilo pod
glavnimi temelji zabitih 340 borovih pilotov.

Vsi gradbeni stroški z raznimi manjšimi deli
znašajo 3.420.000 din. Če to vsoto razdelimo na šte-
vilo osebnovancev, dobimo za vsakega otroka po
17.000 din.

Z novim velikim otroškim zavetiščem je mestna
občina spet pokazala svoja skrbna prizadevanja za
manj premožne sloje in svojo veliko ljubezen do
otrok, ki je njih zdravje in dobra vzgoja temelj
srečne bodočnosti Ljubljane.

Športne vesti

Nov kolesarski svetovni rekord. Iz Avstralije
poročajo, da je v Sidneyu postavil znameniti kolesar-
ski dirkač Hubert Operman nov svetovni re-
kord v 24urni vožnji. Hubert Operman je po tem
poročilu prevozil v 24 urah 787 km 489 m. Povpreč-
na hitrost pri tem rekordu bi torej znašala 32,84 km
na uro. Poročilo pa je skoraj nemogoče verjeti, ker
ei takega svetovnega rekorda skoraj predstavljati
ne moremo. Tak rekord le preveč diši po ameri-
kanski častniškarski raci.

Prvenstvo v srbski ligi bi se po sporedu moralo
začeti 25. februarja. Zaradi pomanjkanja terminov
pa so se klubi odločili, da začno s pomladnimi pr-
venstvenimi tekmami še 1 teden prej, to je že 18.
februarja.

Kongres mednarodne atletske zveze bo v mese-
cu juniju v Amsterdamu, ker zaradi vojne ne more
biti v Helsinkih, kakor je bilo prvotno določeno.

Smučarske tekme na Kopaoniku. »Glavne smu-
ške prireditve v Srbiji bodo v začetku februarja,
in sicer na Kopaoniku, ki je znan zaradi svoje ob-
sežnosti in lepote smučških terišč. Opozarjamo, da je
ministrstvo za promet odobrilo za obisk ter prire-
ditve polovično vožnjo, ki velja za potovanje do
Raške, Rudnice in Jasaničke banje do vklj. 6. fe-
bruarja, za povratek pa do vklj. 8. februarja.

Športna obvestila

JZSZ. Obveščamo vse udeležence tekem za
državno mladinsko prvenstvo, da je dovoljena za
udeležence polovična vožnja. Na odhodni postaji
kupite obrazec K 13 in cel vozni listek do postaje
Rateče-Planica. Tam boste dobili potrdilo o ude-
ležbi. Ugodnost polovične vožnje velja od srede,
31. jan. do ponedeljka, 5. febr.

Zimsko športni spored tekočega tedna: dne
2. febr.: damska tekma v slalomu v Zlebeh —
izvede Sm. kl. Ljubljana; 2. febr.: medklubska
tekma v teku na Rakeku — izvede SK Javornik
(Rakek); 2. febr.: Lenarčičev smuk na Seniorje-
vem domu — izvede SPD Maribor; 2. febr.: tek-
ma za prvenstvo Samobora — izvede HPD »Ja-
petič« (Samobor); 3. in 4. febr.: državno mlad-
insko prvenstvo v teku, slalomu in skokih v
Planici — izvede SK Ilirija; 4. febr.: zvezno prv.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer- sko stanje	Tempe- ratura v °C	Relativna vlaga %	Oblačnost in	Veter (smer, jakost)	Pada- vine m/m	vrsta
Ljubljana	756°6	-2,2	-6°0	SI	10	SW ₁	—
Maribor	756°0	-5°0	-10°0	90	10	—	1°0 sneg
Zagreb	760°7	-4°0	-7°0	90	10	NE ₁	—
Belgrad	761°4	-5°0	-10°0	90	10	ENE ₁	—
Sarajevo	760°4	-2°0	-7°0	90	10	0	—
Vis	755°1	6°0	2°0	80	10	SE ₂	13°0 dež
Split	754°7	6°0	1°0	90	10	ENE ₁	14°0 dež
Kumbor	755°3	8°0	6°0	90	10	NE ₂	1°0 dež
Zirje	754°3	2°0	4°0	80	10	ESE ₁	10°0 dež
Dubrovnik	754°3	10°0	5°0	80	10	E ₃	1°0 dež

Vremenska napoved: Večinoma oblačno, spre-
membno in zmerno mrzlo vreme. Ponekod sneg.
Minimalna toplota zraka — 8 C. Snežna plast je
49,5 cm visoka.

Koledar

Danes, četrtek, 1. februarja: Ignacij.
Petek, 2. februarja: Svečnica.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarnice: dr. Piccoli, Tyr-
ševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Gartus,
Moste, Zaloška c. 47.

Mestno zdravniško dežurno službo bo oprav-
ljal v četrtek od 8 zvečer do sobote do 8 zjutraj
mestni višji zdravnik dr. Ciber Fran, Srbska 7-1,
telefon 36-41. — V soboto od 8 zvečer do poned-
eljka do 8 zjutraj pa mestni zdravnik dr. Logar
Ivan, Knezova 34, telefon 41-52.

Danes ob 8 se ponovi v frančiškanski dvo-
rani Linhartova veseloigra »Matičke se ženijo«.
— Prva predstava je pri razprodani dvorani prav
odlično zabavala občinstvo. Zato ne bo prav ni-
komur žal, kdor si to veselo igro danes zvečer
ogleda. Omenjeno igro je prav dobro zrežiral ter
glasbene točke nastudiral G. Golobič. — Vstopnice
so v predprodaji v trgovini A. Stilič.

V petek na Kurešček, v nedeljo na Poljevo.
Prijava »Putnike«.

Violinski koncert bo v ponedeljek, 5. t. m.
v mali filharmonični dvorani. Nastopila bo sijaj-
na italijanska violinistka Lilija d'Albore, ki je
inteligentna in čustvena interpretka, združena z
najsajajnejšo tehniko violinske igre. Pariška »La
revue musicale« jo prišteva med najboljše violi-
nistke vse Evrope. Na izredno pomemben koncert
opozarjamo naše občinstvo. Vstopnice v knjižarni
Glasbene Matice.

Pevski zbor Glasbene Matice drevi izjemoma
vaja odpade. Prihodnja vaja v ponedeljek, 5. fe-
bruarja ob 20. — Odbor.

Tridnevni smuk čez Pohorje. Prijave samo še
danes »Putnike«.

Dva para se ženita« je naslov veseloigri, ki jo
bo igral Rokodelski oder na svečnico ob 5 popol-
dne. Igra, ki jo je po češkem izvirniku priredil J.
Oblik, bo gotovo zadovoljila vse obiskovalce. Pred-
prodaja vstopnic bo jutri od 10 do 12 popoldne in
od 4 do 5 popoldne v Rokodelskem domu, Komen-
skega ulica št. 12.

Prosvetno društvo Trnovo priredi v soboto,
dne 3. febr., od 20 dalje v Društvenem domu
družabni večer za žlane in po njih vpeljane goste.

Na svečnico je obisk Gorenjske omogočen z iz-
letniškimi vozovnicami, ki veljajo za naslednje vla-
ke: v četrtek popoldan ob 15.40 iz Ljubljane, v pe-
tek na praznik pa jutraj ob 5.40, povratek v petek
zvečer z vlakom, ki prihaja ob 20.33 v Ljubljano.

Ljubljanska filharmonija bo na svojem kon-
certu v petek, 9. t. m., v Unionu izvajala Čajkov-
skega V. simfonijo in e-molu v počastitev stoletnice
rojstva slavnega ruskega skladatelja. Simfonija ob-
sega štiri stavke v smislu klasične stavkovne raz-
delitve in pomeni del skladateljeve avtobiografije.
Delo bo pod taktirko dirigenta Baranovića, ki sam
kot skladatelj teži k ruskim mojstrom zaživel v
vseh svojih prvinski moči. Vstopnice za koncert so
v prodaji pri blagajni kina Union.

»Bohemska večera« na pustni torek pri Mikliču
prinaša spored, ki bo zadovoljil vse okuse. Nastop-
ili bodo n. pr. ge: Vidaličeva, Heybalova, Rib-
čeva, Bašičeva, Spanova, Barbičeva, Kogejeva z g.
M. Sancinom, ki se je razvil v prvovrstnega ope-
retnega tenorja, bosta postregla z originalnimi du-
hovitosmi. Gg. Kralj in Sever bosta vsak po svoje
prispevala s komičnimi točkami. Nepogrešljivi kon-
feransje gosp. Daneš bo z neusahljivim humorjem
vodil vs pisano družbo nastopajočih. — Igral bo
Odeon jazz. Mesta so naprodaj pri dnevni blagajni
v operi po cenah od 15—25 din.

Ljubljansko gledališče

Drama. Začetek ob 20.

Četrtek, 1. februarja: Na prisojni strani. Red Čet-
rtek

Petek, 2. febr. ob 15: »Peterčkove poslednje sanje«.
Mladinska predstava. Znižane cene.

Ob 20: »Profesor Klepeca«.

Sobota, 3. februarja: »Neopravičena ura«. Izven.

Znižane cene.

Nedelja, 4. febr. ob 15: »Princeska in pastirček«.
Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od
20 din navzdol.

Ob 20: »Na prisojni strani«. Izven. Znižane ce-
ne od 20 din navzdol.

Opera. Začetek ob 20.

Četrtek, 1. februarja: »Lumpacij Vagabund« Oper-
ta Premierski abonoa.

Petek, 2. februarja: ob pol 11: »Pri treh mladenkah«.

Gostovanje Dječje carstva iz Zagreba. Izven.

Ob 15: »Pri belem konjčku«. Izven. Znižane

cene.

Ob 20: »Frasquita« Gostovanje gospe Zlate

Gjurgjenac. Izven.

Sobota, 3. febr.: »Lumpacij Vagabundus«. Izven.

Nedelja, 4. febr. ob 15: »Ero z onega sveta«. Izven.

Znižane cene od 30 din navzdol.

Ob 20: »Lumpacij Vagabundus«. Izven.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 1. febr., ob 20: »Neopravičena ura«.

Znižane cene.

Sirite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Če hoče Nemčija kaj doseči, mora čimprej udariti

Razmerje njenih in sovražnih sil se počasi, a zanesljivo obrača Angliji in Franciji v prid

Vsi napovedujejo, da se bo šele spomladi začela prava vojna, kajti to, kar se je do zdaj dogajalo, recimo na zahodnem bojišču, je težko smatrati za resnejši napad, posebno če upoštevamo, da si stoji nasproti velasile. Tudi mnenja angleških vojaških strokovnjakov so si edina v tem, da bo Nemčija začela spomladi z večjo ofenzivo, saj tako kažejo vsa znamenja in vse napovedi. Vojaški izvedenci se pri teh svojih napovedih, oziroma domnevah opirajo na številčno razmerje moči obeh vojskujočih se tabarov. Pravijo, da je to razmerje še vedno za Nemce nekoliko boljše. Ni se treba slepiti in omaloževati nemške oborožene sile. V nobenem primeru ne bi bilo to na mestu in priporočljivo. Celo taktična napaka bi bila, če bi prezirali dejstvo, da je Nemčija še vedno v premoči, kar se tiče vojnega materiala, tankov, letal, artilerije in moštva.

Nemčija zdaj celi rane, ki jih je dobila na Poljskem

Nemčija je zime mesece dobro izkoristila s tem, da je zacelila rane, ki jih je dobivala zaradi vojne s Poljsko. V Londonu mislijo, da se je Nemcem posrečilo te rane zaceliti z novo proizvodnjo in s tem, da je izkoristila poljski vojni plen, ki ga na vse zadnje tudi ni bilo tako malo.

Angleški vojaški izvedenci pa menijo tudi, da se Nemčija ni odločila za novo, večjo ofenzivo ravno zaradi tega ugodnega vojaškega položaja, pač pa vse prej zaradi nečesa drugega. Nemčija se po mnenju angleških strokovnjakov dobro zaveda, da se bodo pogoji za nemško ofenzivo tem bolj poslabšali, čim bolj bodo Nemci z njo odlašali, to pa zato, ker zavzemniki hitreje izpopolnjujejo svojo vojsko in njeno opremo, kakor pa to more storiti Nemčija.

Nemška premoč vsak dan manjša

Pred vojno je bilo obratno. Nemčija je bila tedaj po svoji vojaški pripravljenosti mnogo na boljšem kot pa Anglija in Francija. V vojno je šla Nemčija torej s precejšnjo prednostjo. Toda od prvega dne vojne je ta prednost iz dneva v dan manjša in počasi kopni. Sicer je res, da je Nemčija takoj po začetku vojne tudi povečala svojo proizvodnjo vojnega materiala in drugega, kar je v vojni nujno potrebno, vendar pa se to povečanje proizvodnje po svojem obsegu ne da niti primerjati z angleškimi in francoskimi tovrstnimi ukrepi. Nemčija je že v mirni dobi do malega dosegla svoj višek proizvodnje. Če se poslužimo primerov, lahko rečemo, da gre Nemčija samo še počasi po stopnicah navzgor, dočim se Anglija in Francija poslužujeta dvigala... To je vsekakor velika razlika.

Po enem letu bo slika čisto drugačna

Ne da bi hoteli podcenjevati napore in žrtve, ki jih je Anglija doprinesla pri sedanjem vojakovanju, je treba imeti vendar pred očmi, da se je mobilizacija Velike Britanije in njenega imperija v resnici komaj šele začela, ali da je vsaj v začetnem stadiju. Proizvodnja še daleč ni dosegla svoje zgornje meje, kar se najbolje vidi iz dejstva, da je danes

Slika, ki kaže, da nekateri ljudje v Angliji še ne jemljejo sedanje vojne preveč resno.

v Veliki Britaniji še vedno en milijon brezposelnih delavcev in so bile izdane glave življenjskih potrebščin prve omejitve. Po enem letu bo položaj čisto drugačen, kakor sta poudarila v svojih govorih že večkrat tudi ministri predsednik Chamberlain in finančni minister sir John Simon. Tedaj bo tudi Anglija prišla v tak položaj, da si bo lahko postavila za geslo: »Topove namesto masla!« Toda do tedaj je še dolga doba neke vrste rezerv, ki se v vojaškem oziru da odlično izkoristiti, neprimerno bolje, kakor pa to more sovražnik, ki je izčrpal že skoro vse svoje moči. Izkoristiti to »rezervo«, se pravi v praksi pospeševati vojno proizvodnjo od meseca do meseca. V enem letu bo imel angleški imperij ogromni vojaški aparat, ki mu bo služilo dva do tri milijone vojakov. Vse orožje bo — povprečno vzeto — mlajšega izvora kot pa sovražno, in tako tudi

Zanimivo poročilo poveljnika finske protiletalske obrambe:

Sovjeti so dozdaj zmetali 20.337 bomb na Finsko

Poveljnik finske obrambe proti letalskim napadom, general Arne Sivo, je zastopnikom časopisja dal poročilo, v katerem med drugim pravi: Nikdar finski narod ni bil prisiljen, da vzdrži tako težko borbo kakor v zadnjih mesecih. Ta boj je dokazal na prepričevalen način, da Finsko navdaja duh požrtvovalnosti, predvsem kadar gre za njeno svobodo in neodvisnost. Ta boj je pokazal med drugim razliko, ki obstoji med načinom vojskovanja, ki se ga poslužujejo barbari. Sovražnik se ni zadovoljil samo z napadi na zaledje, na vojaške objekte, industrijska središča in prometne zveze. Ne! Sovražnik je pooteptal vse človečanske zakone ter pobija starčke, žene in otroke. Napada prav tako tudi cerkve in bolnišnice. Naj podeda številke, kakšno je bilo bombardiranje od 30. novembra dalje:

Na 207 okrajev po vsem Finskem je bilo vrženih od 30. novembra 1939 dalje 20.337 bomb in so te kraje sovjetski bombniki napadli 643 krat. Pri tej priliki je treba posebej omeniti nekatere primere. 21. decembra so Sovjeti bombardirali neko bolnišnico in neko kliniko. 30. decembra je padla ena bomba na streho bolnišnice. 31. decembra je bomba porušila cerkev, 10. januarja je bil bombardiran zavod za alkoholike, 12. januarja je padlo 7 bomb na neko bolnišnico, 14. januarja so sovjetski letalci s strojnimi streljali na pogrebni sprevod, 17. januarja je bila bombardirana vojaška bol-

sodobnejše. To je tudi pravi odgovor tistim, ki mislijo, da Nemčija stori najboljše, če mirno čaka in varčuje z vojnimi materiali toliko časa, dokler ne bo imela do vrha napolnjenih svojih vojaških skladišč.

Angliji tudi surovine zagotovljene

Pa še eno: Anglija bo vedno v stanju, da si bo lahko zavarovala in preskrbela potrebne, ali vsaj najpotrebnejše surovine, dočim bo Nemčija zašla v velike stiske, čim ji poidejo njene dosedanje zaloge, kajti pomorska zapora se je izkazala za preveč učinkovito.

Bilanca kaže, da se razmerje vojaških sil od jeseni 1939 stalno nagiba v korist zaveznikov držav. To je dejstvo, ki se ga dobro zaveda tudi Nemčija in zaradi katerega se bo ob prvi ugodnejši priliki najbrž res odločila za silovitejši napad na svoje sovražnike. Zaradi tega se angleškim vojaškim strokovnjakom zde zelo verjetne vesti o spomladni nemški ofenzivi na Zahodu. Torej ne bo več dolgo, pa se bomo lahko prepričali, kako točno znajo ti angleški izvedenci računati.

Finca ruskemu ujetniku: »Niti tepsti se ne znaš... česa te je pa vendar Stalin učil?«
Mužik: »Ropati, kraati, posiljevati in defilirati na Rdečem trgu...«

Program radio Ljubljana

Cetrtek, 1. febr.: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12. Veseli godci (plošče) — 12.50 Poročila, objave — 13. Napovedi, objave — 13. Napovedi — 13.02 Mandoline in balalajke (plošče) — 14. Poročila — 18. Pester spored Radij. orkestra — 18.40 Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolar) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20. Za belebe, za vsele... Pisan večer za debeli četrtak. Nekaj šal in nekaj godbe — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Plesna godba (plošče).
Petek, 2. febr.: 9. Jutranji pozdrav — 9.05 Napovedi, poročila — 9.15 Veseli utrinki (plošče) — 10. Verski govor (p. dr. Guido Rant) — 10.15 Prenos cerkvene glasbe iz Zavoda sv. Stanislava v St. Vidu n. Lj. 11.15 Schumannovi dvospevi (gđe. Polka Zupanova in ga. Lida Kalin-Vedralova) ob spremili. klavirja (prof. Pavel Sivic) — 12. Naša pesem in glasba (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Pevski in orkestralni koncert. Sodelujejo Vekoslav Janko, član Ljublj. opere, in Radijski orkester. Dirigent D. M. Stianec — 16.30 Načela ZFO (dr. St. Žitko) — 16.40 Koroski poje (plošče) — 17. Kmet. ura: Gospodarska navodila in tržna poročila — 17.30 Nastop otroške skupine »Dečje carstvo« iz Zagreba — 18. Venček plesne glasbe (plošče) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Ob 100 letnici Muzejskega društva za Slovenijo (dr. Rajko Ložar, Lj.) — 19.40 Objave — 19.50 Božične legende (V. Rudolf) — 20.30 Koncert Radij. orkestra. Solist F. Bernard (flavta) — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Lahki nog naskok (plošče).
Sobota, 3. febr.: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12. Plošče veselo bodo zdaj pele, v venček povezano dalje hitelo — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Plošče veselo bodo zdaj pele, v venček povezano dalje hitelo — 14. Poročila — 17. Otroška ura: a) Sonja Sever: Zlati ključek. Pravljica (bere avtorica). b) Strupena klobasa. Lutkovna igra. Izvaja Pavlihora družina (prenos iz velikega studija) — 17.50 Pregled sporeda — 18. Za delopust igra Radijski orkester — 18.40 Zena in tujski promet (gđe. Kržiž Marija) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.40 Objave — 20. O zunanji politiki (dr. Al. Kuhar) — 20.30 Stran skrbil! Saj dobra volja je za pustni čas najboljša! Pisan večer pri katerem sodelujejo člani radij. igral. družine ter Jožek in Ježek, vmes nekaj plošč — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igra Radijski orkester.

Drugi programi

Cetrtek, 1. febr.: Belgrad: 19.40 Havajski kvartet, 21. Narod. pesmi — Zagreb: 20.30 Madrigalisti — Bratislava: 21.10 Beethovnov koncert — Sofija: 20. Instrumentalni in vokal koncert — Angleški postaje: 22.50 BBC orkester — Beromünster: 20.40 Simf. koncert — Budimpešta: 19.35 Komorni koncert — Bukarešta: 20.15 Filharm. orkester — Trst-Milan: 17.15 Brazilski koncert, 20.45 Opera — Rim-Bari: 22.10 Koralni koncert — Florenca: 19. Vojška godba — Oslo: 20. Filharm. koncert — Sottens: 20.30 Glasbena veselo igra — Stockholm: 20. Orkester.
Petek, 1. febr.: Belgrad: 20. Simf. koncert — Zagreb: 20.30 Klavir, 21. Zbor in mandoline — Bratislava: 21. Rуска glasba — Sofija: 19.50 Opera — Angleške postaje: 21. Glasb. veseloigra — Beromünster: 20.45 Duhovna glasba — Budimpešta: 19.30 Opera — Bukarešta: 19.35 Opera — Trst-Milan: 17.15 Ples. glasba — 22.35 Komorna glasba — Rim-Bari: 21.10 Simfon. koncert — Oslo: 22.15 Klasič. glasba — Sottens: 21.30 Böllmannova sonata — Stockholm: 20. Čajkoveškega opera »Evgenij Onjegin«.

Razstava 2000 let starih ladij

V bližini Rima bodo 21. aprila letos odprli z velikimi evčanostmi nov muzej Nemi. Nekdo se je tu razprostiralo manjše jezero istega imena. Jezero so leta 1931 dokončno izsušili. Pri izsuševalnih delih so močvirnatih svet razkopavali, pri tem pa pogosto našli na dragocene predmete iz davnih rimskih časov. Med drugim so izkopali tudi dve ladiji iz rimske dobe. Prva je dolga 60, široka pa 20 metrov, druga pa je 70 metrov dolga in 24 metrov široka. Ta odkritja so bila zelo važna, kajti do tedaj prav za prav še ni bilo natančno znano, kakšne ladje so gradili starodavni Rimljani. Zdaj je bila tudi ta uganka rešena in sicer na zelo zadovoljiv način, to pa preglevom zato, ker sta omenjeni dve ladji še precej dobro ohranjeni. Spravili so jih v nov muzej, ki ga bodo, kakor rečeno, odprli letos 21. aprila, in kjer bodo gostje lahko občudovali te edinstvene starine. V tem muzeju bodo lahko videli tudi še druge zanimive stvari, kakor razne starinske predmete, ki so jih dvignili iz nekdanjega jezera ob priliki prejšnjih odkopavanj. Med temi predmeti so na primer starodavna sidra, vodne cevi, bronzasti predmeti in krasni mozaiki.

Dolgo časa so si učenjaki belili glave, v katero dobo naj bi pripisali te ladje. Sprva so ocenili, — kakor se je pozneje izkazalo za precej točno — da so morali ti dve ladji Rimljani zgraditi v času cesarja Tiberija, ali pa vsaj njegovega naslednika Kaligule, ali kakor bi mu po naše rekli »Čevlčeka«. Zdaj pa je tudi ta uganka rešena. Ni več dvoma, da so vsaj eno teh ladij zgradili za časa Kaligule, kajti na nekem predmetu izkopane ladje je učenjak našel napisano ime tega rimskega cesarja. Verjetno je, da je to ladjo dal zgraditi celo Kaligula sam in jo ovkovečil s svojim imenom.

Naročajte Slovenski dom!

A. G. Barrilli

DVE BEATRICI

»Mogoče so se prišli posloviti. Ni izključeno, da je dospela Abarima, da ti da poslednji poljub.«
»Molči vendar!« je vzklil Kozma. »Na vsak način pa bi bil gotovo šele prvi.«
»Prisezile.«
»Prisegam ti kolikorkrat hočeš. Niti ene besede nisem spregovoril z njo.«
»Kako? Ali sploh nisi govoril z njo?«
»Ne.«
»Ali je nisi videl?«
»Da; videl sem jo... in nič drugega.«
»Razumem. Zaljubila se je na prvi pogled.«
»Na prvi ali na drugi.« je smeje se odvrnil Kozma, »to je pač vseeno. Ali si mislil, da sem zares hotel ostati na otoku, ker si nameraval ostati ti in narediti neko veliko neumnost? Izmisliš sem si to le zato, da ti spremeniš svojo odločitev.«
»A nisem le spremenil zaradi tvoje nakane. Premislil sem se le, ker mi je ona muhasta divjakinja neprestano ponavljala, da je Kozma zelo lep.«
Kozma je zardel kakor neizkušena deklica.
»Ni moja krivda, če sem ji bil všeč. Veruj mi pa, da ji nisem niti besedice.«
V istem hipu se je prikazal med vrati nek mornar.
»Kozma in Damjan!« je zaklical.
»Tukaj sva; je odvrnil Kozma. »Kaj želiš?«
»Admiral vaju kliče. Pridita nemudoma na krov.«
Damjan je skočil s postelje in oba sta stekla na krov. Tu sta zagledala admirala v družbi očeta lepe Abarine.
»Gospodje,« je dejal admiral. »Nekdo je nocoj ugrabil v vasi neko deklico. Ali je storil to kateri izmed vaju?«
»Midva?« je vzklil Kozma. »Prišla sva semkaj včeraj popoldne, pred vami, in nisva več zapustila ladje.«
»Res je; videl sem vaju;« je odvrnil admiral.
Nato se je obrnil k starcu, ki je ves objokan stal poleg njega,

in mu dejal:

»Povedal sem ti že, da sem ju videl, ko sta prišla na ladjo. Hotel sem, da ti onadva sama to potrdita.«
»Moja hčerka!« je jadikoval starec. »Kje je moja hčerka?«
»Kdaj je izginila?« ga je vprašal Damjan.
»Danes ponoči.«
»Če je tukaj, je ne bo težko najti,« je dejal admiral. »Damjan, pokličite kapitana!«
Damjan je nemudoma izpolnil admiralovo povelje in se kmalu vrnil k kapitanom. Temu je velel Kolumb:
»Zberite na krovu vse častnike in mornarje. Naj pridejo tudi vsi domačini.«
Čez nekaj minut so že bili vsi zbrani na krovu. Admiral pa je dejal obupanemu očetu:
»Glej, Toltoomek; tukaj so samo moji mornarji in tvoji bratje, ki so prostovoljno hoteli priti z nami. Lahko se sam prepričaš, da tvoje hčerke ni med njimi.«
Damjan pa je opazil, da je Koskvega, eden izmed tolmačev, bil ves zbeigan in da se je v strahu ogledoval okoli sebe.
»Gospod admiral,« je dejal Damjan, »vprašajte onega tolmača, čemu je tako prestrašen.«
»Gospod...« je zajekal divjak. »Koskvega je nedolžen.«
»Res?« je vzklil admiral. »Opravičujes se še preden te je kdo obdolžil. Povej, kam si skril deklico?«
»Nedolžen sem. Nisem je ukradel. Hotela je priti sama,« je hitel zatrjevati tolmač.
»In kje je sedaj?«
Koskvega ni odgovoril, le z očmi je kazal proti kupu zabojev.
Kapitan je to opazil in se približal zabojem. Šel je okrog kupa in iztegnil roko ter privlekel na dan kup cunj. Vsaj tako se je zdelo na prvi pogled; prav kmalu pa je iz teh cunj skočila ženska.
Starček je spoznal svojo hčerko, skočil k nji in jo objel.
»Abarima, moja ljubljena hčerka,« je zaklical in zajokal od veselja. Ko se je nekoliko pomiril, je nadaljeval:
»Kako sem srečen, da sem te našel! Rešil sem te, moj ubogi otrok! A kdo te je odpeljal? Poveljnik belih ljudi je zelo dober, a neizprosen za tiste, ki storijo kakšno krivico.«
»Nihče me ni odvedel;« je jokaje odvrnila deklica. »Prišla sem sama.«
»Sama?«

»Da, zbežala sem iz tvoje hiše in prišla semkaj. Ni treba kaznovati nikogar.«
»Nearečni oče je bil ves prepaden.«
»Vidiš, mu je dejal admiral; »moji ljudje so nedolžni. A ne vznemirjaj se. Našel si svojo hčerko. Vrni se v miru na svoj dom.«
Starec se je zahvalil in hotel oditi, tedaj pa je zaklicala na ves glas:
»Ne, nočem iti domov! Ostati hočem na velikem čolnu in oditi z nebeskimi sinovi.«
»Še tega nam je treba!« je nehote uslo Damjanu.
Admiral ga je slišal; dejal mu je v italijanski, ne da bi se obrnil k njemu:
»Kdor je temu vzrok, naj molči!«
Damjan se je potuhnil in ni več znil. Toltoomek je vlekel hčerko za roko, ona pa se je branila in kričala na vse grlo, da hoče oditi z nebeskimi sinovi, obenem pa je proseče gledala Kozma, ki pa je upiral svoj pogled v tla.
Admiral ji je prigovarjal, naj uboga očeta. Njegovim besedam se ni mogla upirati.
»Dobro,« je dejala, »grem. A še danes pojdem na ono skalo, ki visi nad morjem, in skočim v vodo.«
Ubogi starec se je skoraj sesedel ob teh besedah.
»Ali boš umoriti svojega očeta?« jo je vprašal.
»Ne, oče,« mu je odvrnila. »Ostati hočem na velikem čolnu.«
Oče jo je nekaj časa gledal; nato pa je sklonil glavo in tiho dejal:
»Naj se zgodi, kakor želiš.«
Deklica ga je začudeno pogledala.
»Kaj nameravaš storiti?« ga je vprašal admiral.
»Ker ostane hčerka, ostanem tudi jaz.«
»Prav; bodi torej moj gost. Skupaj s svojimi brati boš videl deželo, iz katere smo prišli, naša mesta, naše brate in naše vladarje. Ko se zopet vrnem čez morje, se boste ti in vsi drugi vrnili na svoj dom.«
Abarima se je medtem privila k očetu in ga ljubkovala. Smejala se je kakor otrok, ki je dobil zaželeno igračko.
Admiral se je približal svojima rojakoma, ki sta se nekoliko oddaljila od ostalih.
»Oprostita,« jima je dejal, »če sem vaju po krivem obdolžil. Vendar morata priznati, da je eden izmed vaju vzrok te neprilike.«